

Herkül Millas - Agos

Önümüzdeki seçimler çok önemlidir, hayatidir demeyeceğim, çünkü hatırladığım bütün seçimler için aynen bu tür değerlendirmeler yapılmıştı. Önümüzdeki seçimler bütün geçmiş seçimler kadar önemlidir; yöneticiler belirlenecek ve ülkenin rotası az buçuk belli olacak. Ancak yarınlarmızla ilgili pek çok gelişme, seçim sonuçlarından bağımsız ve seçmenin tercihlerinin dışında, tesadüfi, kontrol edilemeyen olaylar olarak yaşanacak. Bu görüş aslında biraz moral bozucu; gelişmelerin pek çoğunun, bizim irademizin (yani halkın ve yöneticilerinin iradesinin) dışında yaşandığı anlamına geliyor. Doğal afetler, dünyaya birden yayılan ekonomik krizler, bir komşu ülkedeki karışıklığın etrafa sıçraması, veya ailemizden birinin yaşadığı bir sağlık sorunu, seçim sonuçlarından çok daha etkili olabilir; genellikle de öyle olur. Böylesine belirsiz olan dünyamızda seçimlere olağandışı değer vermek, irademize hak ettiğinden fazla değer biçmektir. Kısacası, küçük dünyamızda olduğu kadar, evrende de kaosun egemen olduğuna inanıyorum! Düzen bir evhamdır.

Seçim öncesi daha ilginç. Saflar belli oluyor, herkes dostunu ve düşmanını anlamaya veya olmazsa yaratmaya çalışıyor. İnsanlar hayaller kuruyor, seçmenler takımlarının atacağı golleri,

daha doğrusu alacağı oyları düşünüyor ve umut ederek uykuya dalıyor. Seçmen etrafı, durumu, dengeleri ve gidişi kavramak; sonsuz vaat, tehdit ve yalan arasında ilişki ağları kurup hayatına bir anlam vermek istiyor. Sonunda bir sonuca varıyor ve oy pusulasını sandığa atıyor. Atmadan hemen önce kafasında her şey açıklık kazanmıştır. Artık kararını vermiştir, çünkü doğrusu nedir bilmektedir. Kafasında kaos yoktur. Yani hiç fark etmediği yanılığının tam içindedir!

Her seçim öncesinde yeni mevziler kazıldığından, seçim sath-ı mahalli, kafamızda oluşturduğumuz ortamın bir özeti gibidir. O boy çukurlarının içindeki insanlara bakınca ortamı az çok anlıyorsunuz. Anlaşılacak bir şeyin olmadığını, kafalar çok karışık olduğundan anlamsızlığın egemen olduğunu görmek de bir tür anlamaktır. Gelecekle ilgili olmadık vaatlerle, geçmişle ilgili yalanlar bir arada... Alternatiflerimizi düşündükçe, kaos teorim doğrulanıyor âdetâ! Karışık kafalar bir araya gelince ortaya işin 'doğrusu' çıkmıyor, ortamın karmakarışık hali çıkıyor.

Önümüzdeki seçimler yeni ne getirebilir ki? Her şeye alışmışız biz. Kavga, enflasyon, işsizlik, hukuksuzluk, kayırma, rüşvet, soysuzluk, yolsuzluk, kan, dayak, büyük laflar, cart curt böbürlenme, yoksula hakaret anlamında şaşaa, mahallemizde yalnızlaşma ve bunların karşısında ceket düğmelerinin iliklenmesi. Son dönemde seçimler buna benzer sonuçlar getirdi. Darbeler gelince de beter oldu. Çünkü seçimler toplumu değiştirmiyor; değişen insanlar, seçimle toplumu değiştiriyor.

Yeni seçimlerden pek bir şey beklemiyorum. Geçmiş, geleceği de az çok haber veriyor. Ama iyimserim. Şaka etmiyorum, gelecek mutlaka daha iyi olacak. Ama bu 'gelecek' ne zamandır, o başka! Ben göreceğim miyim? Çok şüpheli. Askerî vesayet kalkar gibi olunca biraz umutlanmışım. Şimdi "Safmışım, aldatıldım" diyorum kendime. Toplumlar yavaş değişir. Değişir gibi göründüklerinde bile yanıltıcı olabilirler. Ama değişirler; ağırdan, çok ağırdan. Azınlıklardan milletvekili

Yeni olarak gördüğüm tek şey, azınlık üyelerinin siyasi partilerin aday milletvekili listelerinde görünmeleri oldu. Onyıllardır yoktular. 1950'li ve 1960'lı yıllarda azınlıklardan iki-üç milletvekili vardı ama o durum farklıydı. O dönemde İstanbul'un nüfusu bir-bir buçuk milyondur. Lozan azınlıkları da nüfusun yüzde onu-yirmisi kadardı. Daha eskilerde, örneğin 1910'larda bu yüzde daha da yüksekti. Meclis-i Mebusan'da gayrimüslim mebuslar 30 ile 50 kadardı – hem de 'sopalı seçimler' yapılmasına rağmen... Nüfus oranları böyle olunca, milletvekillerinin varlığı da anlaşılır oluyor. Azınlıktan adayların önemli sayıda seçmeni vardı ve siyasi partilerin bu tür adaylardan oy beklentileri vardı.

Ya 2015 yılında durum nasıl? İstanbul'da azınlıklar, kentin toplam nüfusunun yüzde biri bile değil. Azınlıklar listelerde neden var? Herhalde sağlayacakları oylar kendi cemaatlerinden olmayacak. İşte, değişimin bir işaretini bu adaylıklarda görebiliriz. Bu adaylar semboliktir. Farklılığın kabulü, kapsayıcı bir toplumun işareti olarak görülebilirler. Herhalde siyasi partiler, değiştiklerini, bu tercihleriyle göstermek istemişlerdir.

Ama kime 'göstermek' istemişlerdir? Tahminde bulunabiliriz. En başta kendilerine... İnsanlar değişmek istemiş olabilir. Geçmişin yaralarını sarma ihtiyacı böyle karşılanıyor olabilir. Genel topluma bir mesaj verilmiş olabilir, çünkü toplumun bir kesimi ağır ağır da olsa değişmiştir ve geçmişle yüzleşmek istemektedir. Belki ülke dışına da bir mesaj göndermek istenmiştir; "Biz ayrımcılığa son vermek istiyoruz" mesajıdır bu.

Ama bu azınlık milletvekili adayları, eskiden gördüklerimizden de farklı. Eskiden azınlıklar –bugüne kıyasla– içlerine kapalıydılar. Temsilcileri de ancak cemaatlerini temsil ederdi. Sanırım şimdi durum epey farklı – yaşlılar eskiyi sürdürme potansiyelini sürdürseler de... Azınlık adayları, olması gerektiği gibi, ülkenin bütününün milletvekilleri olma yolunda. Bu da yeni ve olumlu bir gelişme.

Kötümser yazım şimdi dengelenmiş mi oldu? Gerçekten bir şeyler değişmekte olup, bu seçimlerle yeni bir ortam mı yaşayacağız? Pek sanmıyorum. Ama insan ömrüne göre çok yavaş da olsa, toplumların olgunlaştığını da izleyebiliyor en azından. Bu azınlık 'mebusları' yüz küsur yıllık tarihin sonucunda ancak buraya varabildi. Azınlıklar ufalanıp eridikten sonra adayları ortaya çıkabildi. Gelişme de bu tür çelişkilerle dolu. Kaos yani!